

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

11 octombrie 2017*

„Recurs – Marcă a Uniunii Europene – Regulamentul (CE) nr. 207/2009 – Marcă figurativă care cuprinde elementele verbale «CACTUS OF PEACE CACTUS DE LA PAZ» – Opoziția titularului mărcilor verbală și figurativă ale Uniunii Europene care cuprind elementul verbal «Cactus» – Clasificarea de la Nisa – Articolul 28 – Articolul 15 alineatul (1) al doilea paragraf litera (a) – Utilizare serioasă a mărcii sub o formă abreviată”

În cauza C-501/15 P,

având ca obiect un recurs formulat în temeiul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, introdus la 22 septembrie 2015,

Oficiul Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală (EUIPO), reprezentat de A. Folliard-Monguiral, în calitate de agent,

recurent,

cealaltă parte din procedură fiind:

Cactus SA, cu sediul în Bertrange (Luxemburg), reprezentată de K. Manhaeve, avocat,

reclamantă în primă instanță,

Isabel Del Rio Rodríguez, cu domiciliul în Malaga (Spania),

parte în procedura care s-a aflat pe rolul camerei de recurs a EUIPO,

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul T. von Danwitz, președinte de cameră, domnii C. Vajda și E. Juhász, doamna K. Jürimäe (raportor) și domnul C. Lycourgos, judecători,

avocat general: domnul N. Wahl,

grefier: domnul K. Malacek, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 29 martie 2017,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 17 mai 2017,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: engleza.

Hotărâre

- 1 Prin recursul formulat, Oficiul Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală (EUIPO) solicită anularea Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 15 iulie 2015, Cactus/OAPI – Del Rio Rodríguez (CACTUS OF PEACE CACTUS DE LA PAZ) (T-24/13, nepublicată, denumită în continuare „hotărârea atacată”, EU:T:2015:494), prin care a fost anulată în parte Decizia Camerei a doua de recurs a EUIPO din 19 octombrie 2012 (cauza R 2005/2011-2) privind o procedură de opoziție între Cactus SA și doamna Isabel Del Rio Rodríguez (denumită în continuare „decizia în litigiu”).

Cadrul juridic

- 2 Regulamentul (CE) nr. 207/2009 al Consiliului din 26 februarie 2009 privind marca Uniunii Europene (JO 2009, L 78, p. 1), intrat în vigoare la 13 aprilie 2009, a abrogat și a înlocuit Regulamentul (CE) nr. 40/94 al Consiliului din 20 decembrie 1993 privind marca comunitară (JO 1994, L 11, p. 1, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 146).
- 3 Articolul 15 din Regulamentul nr. 207/2009, intitulat „Utilizarea [mărcii Uniunii Europene]”, prevede la alineatul (1):

„Dacă, în termen de cinci ani de la data înregistrării, [marca Uniunii Europene] nu a făcut obiectul unei utilizări importante [a se citi «unei utilizări serioase»] în [Uniune] pentru produsele sau serviciile pentru care este înregistrată sau dacă această utilizare a fost suspendată pentru un termen neîntrerupt de cinci ani, [marca Uniunii Europene] face obiectul sancțiunilor prevăzute de prezentul regulament, cu excepția cazului în care există un motiv întemeiat pentru a nu fi utilizată.

În sensul primului paragraf este considerată, de asemenea, utilizare:

- (a) utilizarea [mărcii Uniunii Europene] sub o formă care diferă prin elemente care nu alterează caracterul distinctiv al mărcii în forma în care aceasta a fost înregistrată;

[...]”

- 4 Articolul 28 din acest regulament, intitulat „Clasificare”, prevede:

„Produsele și serviciile pentru care se depun [mărci ale Uniunii Europene] se clasifică conform clasificării prevăzute de [Regulamentul (CE) nr. 2868/95 al Comisiei din 13 decembrie 1995 de punere în aplicare a Regulamentului nr. 40/94 (JO 1995, L 303, p. 1, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 189)].”

- 5 Articolul 42 din Regulamentul nr. 207/2009, intitulat „Examinarea opoziției”, prevede la alineatul (2):

„La cererea solicitantului, titularul unei [mărci anterioare a Uniunii Europene] care a formulat opoziția aduce dovada că, în decursul a cinci ani ce precedă publicarea cererii de înregistrare a [mărcii Uniunii Europene], [marca anterioară a Uniunii Europene] a făcut obiectul unei utilizări cu bună-credință [a se citi «unei utilizări serioase»] în cadrul [Uniunii Europene] pentru produsele sau serviciile pentru care a fost înregistrată și pe care se întemeiază opoziția sau că există motive întemeiate pentru neutilizare, deoarece la data respectivă marca anterioară fusese înregistrată cu cel puțin cinci ani în urmă. În absența unei astfel de dovezi, opoziția se respinge. În cazul în care [marca anterioară a Uniunii Europene] nu a fost utilizată decât pentru o parte dintre produsele sau serviciile pentru care a fost înregistrată, aceasta nu se consideră înregistrată, în sensul examinării opoziției, decât pentru acea parte de produse sau servicii.”

- 6 Norma 2 din Regulamentul nr. 2868/95, intitulată „Lista produselor și serviciilor”, prevede:

„(1) Pentru clasificarea produselor și serviciilor, se aplică clasificarea comună prevăzută la articolul 1 din Aranjamentul de la Nisa privind clasificarea internațională a produselor și serviciilor în vederea înregistrării mărcilor din 15 iunie 1957, revăzut și modificat [(denumit în continuare «Aranjamentul de la Nisa»)].

(2) Lista produselor și serviciilor trebuie stabilită astfel încât să apară clar natura lor și să nu permită clasificarea fiecărui produs și a fiecărui serviciu decât într-o singură clasă a clasificării de la Nisa.

(3) Produsele și serviciile sunt regrupate, de preferință, după modelul clasificării de la Nisa, fiecare grupă fiind precedată de numărul clasei căreia îi aparține respectiva grupă de produse și de servicii și prezentată în ordinea respectivei clasificări.

(4) Clasificarea produselor și serviciilor se efectuează în scopuri exclusiv administrative. Produsele și serviciile nu pot, prin urmare, să fie considerate ca asemănătoare pe motivul că figurează în aceeași clasă a clasificării de la Nisa și nu pot fi considerate ca fiind diferite pe motivul că figurează în clase diferite ale respectivei clasificări.”

- 7 Prin intermediul a două comunicări, publicate una în cursul anului 2003, iar cealaltă în cursul anului 2012, președintele EUIPO a furnizat indicații referitoare la utilizarea titlurilor claselor de produse prevăzute de Aranjamentul de la Nisa.

- 8 Punctul IV primul paragraf din Comunicarea nr. 4/03 a Președintelui EUIPO din 16 iunie 2003 privind utilizarea titlurilor claselor în listele de produse și servicii pentru cererile și înregistrările de mărci comunitare (denumită în continuare „Comunicarea nr. 4/03”) prevedea:

„Cele 34 de clase de produse și cele 11 clase de servicii cuprind totalitatea produselor și serviciilor și, în consecință, utilizarea tuturor indicațiilor generale din titlul unei anumite clase constituie o revendicare în privința tuturor produselor sau serviciilor care se încadrează în această clasă specifică.”

- 9 La 20 iunie 2012, președintele EUIPO a adoptat Comunicarea nr. 2/12 de abrogare a Comunicării nr. 4/03 și privind utilizarea titlurilor claselor în listele de produse și servicii pentru cererile și înregistrările de mărci comunitare (denumită în continuare „Comunicarea nr. 2/12”). Punctul V din această comunicare prevede:

„În ceea ce privește mărcile [Uniunii Europene] înregistrate înainte de intrarea în vigoare a prezentei comunicări care utilizează toate indicațiile generale enumerate în titlul unei anumite clase, [EUIPO] consideră că intenția solicitantului este, în lumina celor menționate în Comunicarea nr. 4/03, de a acoperi toate produsele și serviciile repertoriate în lista alfabetică a acestei clase din ediția în vigoare la momentul depunerii.”

Istoricul litigiului

- 10 Istoricul litigiului a fost prezentat la punctele 1-12 din hotărârea atacată și poate fi rezumat după cum urmează.

- 11 La 13 august 2009, doamna Del Rio Rodríguez a depus o cerere de înregistrare a unei mărci a Uniunii Europene la EUIPO, în temeiul Regulamentului nr. 207/2009, pentru semnul figurativ următor:

CACTUS OF PEACE

CACTUS DE LA PAZ

- 12 Produsele și serviciile pentru care s-a solicitat înregistrarea sunt din clasele 31, 39 și 44 în sensul Aranjamentului de la Nisa.
- 13 La 12 martie 2010, Cactus a formulat opoziție în temeiul articolului 41 din Regulamentul nr. 207/2009 la înregistrarea mărcii solicitate pentru toate produsele și serviciile vizate de aceasta.
- 14 Opoziția se întemeia pe următoarele mărci anterioare:
- marca verbală a Uniunii Europene Cactus, înregistrată la 18 octombrie 2002, cu numărul 963694, pentru produsele și serviciile din clasele 2, 3, 5-9, 11, 16, 18, 20, 21, 23-35, 39, 41 și 42, în sensul Aranjamentului de la Nisa, și
 - marca figurativă a Uniunii Europene, reprodusă în continuare, înregistrată la 6 aprilie 2001, cu numărul 963595, pentru aceleași produse și servicii cu cele acoperite de marca verbală anterioară, cu excepția „produse[lor] alimentare neincluse în alte clase; plante și flori naturale, semințe; fructe și legume proaspete”, din clasa 31, în sensul acestui aranjament:

- 15 Opoziția era întemeiată pe articolul 8 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 207/2009.
- 16 Prin decizia din 2 august 2011, divizia de opoziție a admis opoziția pentru „semințe, plante și flori naturale” din clasa 31, în sensul Aranjamentului de la Nisa, și pentru „servicii de grădinărit, pepiniere, horticultură” din clasa 44, în sensul acestui aranjament, acoperite de marca verbală anterioară.
- 17 Divizia de opoziție a apreciat în special că, întrucât doamna Del Rio Rodríguez a solicitat Cactus să dovedească utilizarea serioasă a mărcilor anterioare, elementele de probă prezentate de aceasta din urmă indicau o utilizare serioasă a mărcii verbale anterioare pentru produsele din clasa 31, în sensul Aranjamentului de la Nisa, precum și pentru serviciile de „vânzare cu amănuntul de plante și flori naturale, semințe; fructe și legume proaspete” din clasa 35, în sensul acestui aranjament.
- 18 Prin urmare, înregistrarea mărcii solicitate a fost respinsă pentru produsele și serviciile menționate la punctul 16 de mai sus, dar a fost admisă pentru serviciile din clasa 39, în sensul Aranjamentului de la Nisa.
- 19 La 28 septembrie 2011, doamna Del Rio Rodríguez a formulat o cale de atac la EUIPO împotriva deciziei diviziei de opoziție.

- 20 Prin decizia în litigiu, Camera a doua de recurs a EUIPO a admis calea de atac și a respins opoziția în totalitate. În special, aceasta a apreciat că divizia de opoziție a săvârșit o eroare atunci când a considerat că Cactus făcuse dovada utilizării serioase a mărcilor anterioare pentru serviciile de „vânzare cu amănuntul de plante și flori naturale, semințe; fructe și legume proaspete” din clasa 35, în sensul Aranjamentului de la Nisa.

Procedura în fața Tribunalului și hotărârea atacată

- 21 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 21 ianuarie 2013, Cactus a formulat o acțiune având ca obiect anularea deciziei în litigiu.
- 22 În susținerea acțiunii formulate, Cactus a invocat în esență trei motive, întemeiate, primul, pe încălcarea articolului 42 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009, cel de al doilea, pe încălcarea articolului 75 și a articolului 76 alineatul (1) din acest regulament și, cel de al treilea, pe încălcarea articolului 76 alineatul (2) din regulamentul menționat.
- 23 Prin hotărârea atacată, Tribunalul a admis primele două motive și a respins al treilea motiv. În consecință, Tribunalul a anulat decizia în litigiu în măsura în care aceasta viza, pe de o parte, respingerea opoziției pentru motivul că serviciile de „vânzare cu amănuntul de plante și flori naturale, semințe; fructe și legume proaspete” din clasa 35, în sensul Aranjamentului de la Nisa, nu erau acoperite de mărcile anterioare și, pe de altă parte, respingerea opoziției întemeiate pe „plante și flori naturale, semințe”, din clasa 31, în sensul acestui aranjament, și a respins în rest acțiunea.

Concluziile părților

- 24 Prin recursul formulat, EUIPO solicită Curții:
- admiterea recursului în totalitate și anularea hotărârii atacate și
 - obligarea Cactus la plata cheltuielilor de judecată.
- 25 Cactus solicită Curții:
- respingerea recursului în totalitate și
 - obligarea EUIPO la plata cheltuielilor de judecată.

Cu privire la recurs

- 26 În susținerea recursului, EUIPO invocă două motive, întemeiate pe încălcarea articolului 28 din Regulamentul nr. 207/2009 coroborat cu norma 2 din Regulamentul nr. 2868/95 și, respectiv, pe încălcarea articolului 42 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009 coroborat cu articolul 15 alineatul (1) al doilea paragraf litera (a) din acest din urmă regulament.

Cu privire la primul motiv

Argumentele părților

- 27 Prin intermediul primului său motiv de recurs, EUIPO reproșează Tribunalului că a încălcat articolul 28 din Regulamentul nr. 207/2009 coroborat cu norma 2 din Regulamentul nr. 2868/95, prin faptul că a procedat la o interpretare eronată a Hotărârii din 19 iunie 2012, *Chartered Institute of Patent Attorneys* (C-307/10, denumită în continuare „Hotărârea IP Translator”, EU:C:2012:361), precum și a Hotărârii din 7 iulie 2005, *Praktiker Bau- und Heimwerkermärkte* (C-418/02, denumită în continuare „Hotărârea Praktiker Bau”, EU:C:2005:425). Această interpretare eronată l-ar fi determinat să considere, la punctele 36 și 37 din hotărârea atacată, că utilizarea tuturor indicațiilor generale enumerate în titlul clasei 35, în sensul Aranjamentului de la Nisa, extinde protecția mărcilor anterioare la toate serviciile din această clasă, inclusiv serviciile care constau în vânzarea cu amănuntul de produse.
- 28 EUIPO amintește că prin Comunicarea nr. 4/03 s-a autorizat inițial utilizarea indicațiilor generale care compun titlurile claselor în sensul Aranjamentului de la Nisa. Potrivit acestei comunicări, indicarea titlului întreg al unei anumite clase, în sensul acestui aranjament, constituia o revendicare în privința tuturor produselor sau serviciilor din respectiva clasă, inclusiv a celor care nu sunt menționate în lista alfabetică. Astfel, niciuna dintre aceste indicații nu era considerată prea vagă sau nedefinită.
- 29 Curtea ar fi infirmat această abordare în Hotărârea IP Translator. Potrivit EUIPO, din cuprinsul punctelor 57-64 din această hotărâre reiese că indicațiile generale din titlul unei anumite clase nu pot acoperi decât produsele sau serviciile incluse în lista alfabetică a acestei clase, sub rezerva respectării a două condiții cumulative, și anume ca diverșii termeni care constituie titlul clasei să fie suficient de „clari și preciși” și ca cererea să reflecte intenția solicitantei de a acoperi toate produsele sau serviciile incluse în lista alfabetică respectivă.
- 30 În urma pronunțării hotărârii, Comunicarea nr. 4/03 ar fi fost abrogată și înlocuită cu Comunicarea nr. 2/12 care limitează, pentru mărcile Uniunii Europene depuse anterior datei de 21 iunie 2012, sfera indicațiilor generale din titlul unei anumite clase, în sensul Aranjamentului de la Nisa, la toate produsele sau serviciile din lista alfabetică a unei anumite clase, iar nu la toate produsele și serviciile din această clasă.
- 31 În speță, EUIPO nu contestă că serviciile de vânzare cu amănuntul fac parte din clasa 35, în sensul Aranjamentului de la Nisa. Cu toate acestea, nici serviciile de vânzare cu amănuntul ca atare, nici serviciile de „vânzare cu amănuntul de plante și flori naturale, semințe; fructe și legume proaspete” nu ar fi incluse în lista alfabetică a acestei clase. Prin urmare, EUIPO apreciază că Tribunalul a săvârșit o eroare atunci când a considerat că mărcile anterioare erau protejate pentru serviciile de vânzare cu amănuntul.
- 32 EUIPO adaugă că, prin faptul că a considerat că clasa 35, în sensul Aranjamentului de la Nisa, acoperă serviciile de vânzare cu amănuntul pentru toate produsele posibile, Tribunalul a săvârșit de asemenea o eroare de interpretare în privința Hotărârii Praktiker Bau, care prevede că solicitantul este obligat să precizeze produsele sau tipurile de produse vizate de serviciile de vânzare cu amănuntul.
- 33 În consecință, atunci când a statuat, la punctul 38 din hotărârea atacată, că Hotărârea Praktiker Bau nu se aplică mărcilor înregistrate înainte de data pronunțării hotărârii respective, Tribunalul ar fi ignorat efectul retroactiv al jurisprudenței care nu poate fi limitat decât în mod excepțional. Or, Curtea nu ar fi limitat efectele Hotărârii Praktiker Bau. Prin urmare, în mod eronat Tribunalul ar fi omis să aplice mărcilor anterioare interpretarea care se desprinde din această hotărâre.
- 34 Cactus contestă temeinicia tuturor acestor argumente.

Aprecierea Curții

- 35 EUIPO reproșează în esență Tribunalului că a interpretat în mod eronat Hotărârile IP Translator și Praktiker Bau atunci când a statuat că jurisprudența rezultată din aceste hotărâri nu avea efect retroactiv și că a concluzionat în mod incorect că indicația din titlul clasei 35, în sensul Aranjamentului de la Nisa, acoperă toate serviciile din această clasă, inclusiv serviciile de vânzare cu amănuntul a oricărui produs. EUIPO apreciază, astfel, că jurisprudența respectivă are un efect retroactiv și că ar fi trebuit aplicată mărcilor anterioare, independent de faptul că aceste mărci au fost înregistrate înainte de pronunțarea hotărârilor respective.
- 36 În hotărârea atacată, Tribunalul a considerat, la punctele 36-38, că, având în vedere principiul securității juridice, nu era necesar să se aplice mărcilor anterioare jurisprudența rezultată din hotărârile IP Translator și Praktiker Bau, întrucât ele fuseseră înregistrate înainte de pronunțarea hotărârilor respective. Ca urmare a acestui fapt, Tribunalul a concluzionat că, pentru mărcile anterioare, indicația din titlul clasei 35, în sensul Aranjamentului de la Nisa, acoperea toate serviciile din această clasă, inclusiv serviciile care constau în vânzarea cu amănuntul a oricărui produs.
- 37 În ceea ce privește, în primul rând, aplicabilitatea Hotărârii IP Translator, trebuie amintit că, la punctul 61 din această hotărâre, Curtea a decis că, pentru a respecta cerințele de claritate și de precizie, solicitantul unei mărci care utilizează toate indicațiile generale din titlul unei anumite clase din Clasificarea de la Nisa pentru a identifica produsele sau serviciile pentru care este solicitată protecția prin intermediul mărcii trebuie să precizeze dacă cererea sa de înregistrare vizează toate produsele sau serviciile repertoriate în lista alfabetică a clasei specifice vizate sau numai unele dintre aceste produse sau servicii. În cazul în care cererea ar face referire numai la anumite produse sau servicii dintre cele menționate, solicitantul este obligat să precizeze care produse sau servicii din clasa respectivă sunt vizate.
- 38 Curtea a indicat, la punctele 29 și 30 din Hotărârea din 16 februarie 2017, Brandconcern/EUIPO și Scooters India (C-577/14 P, EU:C:2017:122, denumită în continuare „Hotărârea Brandconcern”), că Hotărârea IP Translator nu a adus precizări decât în legătură cu cerințele referitoare la noile cereri de înregistrare ca mărci ale Uniunii Europene și, prin urmare, nu privește mărcile care erau deja înregistrate la data pronunțării acestei din urmă hotărâri. Din aceasta Curtea a dedus, la punctul 31 din Hotărârea Brandconcern, că, în consecință, nu se poate considera că, prin Hotărârea IP Translator, Curtea ar fi urmărit să repună în discuție practica prezentată în Comunicarea nr. 4/03 în ceea ce privește mărcile înregistrate înainte de pronunțarea acestei din urmă hotărâri.
- 39 Comunicarea nr. 2/12 nu poate repune în discuție această jurisprudență și, astfel, nu poate determina restrângerea sferei de protecție a mărcilor înregistrate înainte de pronunțarea Hotărârii IP Translator pentru produse sau servicii desemnate prin indicațiile generale din titlurile unei clase, în sensul Aranjamentului de la Nisa, doar la produsele sau la serviciile vizate în lista alfabetică a acestei clase și refuzul extinderii acesteia, în conformitate cu Comunicarea nr. 4/03, la toate produsele sau serviciile din clasa respectivă.
- 40 Astfel, după cum a arătat avocatul general la punctele 45 și 46 din concluzii, întinderea protecției acordate de mărcile care au fost înregistrate nu poate fi modificată pe baza unei comunicări fără caracter obligatoriu care nu are altă funcție decât să lămurească solicitanții cu privire la practicile EUIPO.
- 41 În ședința în fața Curții, EUIPO a obiectat că nu se poate deduce din Hotărârea Brandconcern că protecția conferită de mărcile anterioare se poate extinde dincolo de produsele sau de serviciile vizate de lista alfabetică a clasei respective. Acesta a arătat că, în hotărârea respectivă, Curtea a confirmat că motivele adoptate de Tribunal, potrivit cărora înregistrarea unei mărci anterioare care face referire la titlul unei clase trebuie interpretată ca vizând să protejeze această marcă exclusiv pentru ansamblul

produselor care figurează pe lista alfabetică a clasei respective, iar nu dincolo de acestea, în conformitate cu dispozițiile Comunicării nr. 2/12 referitoare la mărcile înregistrate înainte de pronunțarea Hotărârii IP Translator.

- 42 Trebuie însă arătat în această privință, astfel cum a relevat în mod întemeiat avocatul general la punctele 48-50 din concluzii, că o asemenea interpretare a Hotărârii Brandconcern este eronată. Astfel, această hotărâre nu privea distincția dintre, pe de o parte, produsele sau serviciile care figurează pe lista alfabetică a unei clase, în sensul Aranjamentului de la Nisa, și, pe de altă parte, ansamblul, mai vast, al produselor sau al serviciilor acoperite de titlul acestei clase. Problema care se ridica era doar aceea de a stabili dacă era necesar să se ia în considerare sensul literal al titlului clasei vizate sau dacă trebuia, dimpotrivă, să se aprecieze că un asemenea titlu desemna produsele care figurează pe lista alfabetică a acestei clase. În consecință, Hotărârea Brandconcern nu poate fi interpretată în sensul că limitează sfera înregistrării mărcilor anterioare care utilizează titlul unei clase doar la produsele sau la serviciile care figurează pe lista alfabetică a acestei clase.
- 43 Din cele ce precedă rezultă că în mod întemeiat Tribunalul a considerat că jurisprudența rezultată din Hotărârea IP Translator nu se aplica mărcilor anterioare.
- 44 În ceea ce privește, în al doilea rând, aplicabilitatea Hotărârii Praktiker Bau, trebuie amintit că, la punctele 39 și 50 din această hotărâre, Curtea a decis că, deși activitatea de comerț cu amănuntul de produse constituie un serviciu din clasa 35, în sensul Aranjamentului de la Nisa, solicitantul trebuie totuși să precizeze, în vederea înregistrării unei mărci, produsele sau tipurile de produse vizate de activitatea de comerț cu amănuntul.
- 45 Or, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 56 din concluzii, la fel ca în cazul Hotărârii IP Translator, jurisprudența rezultată din Hotărârea Praktiker Bau nu privește decât cererile de înregistrare ca mărci ale Uniunii Europene și nu privește sfera de protecție a mărcilor înregistrate la data pronunțării acestei hotărâri.
- 46 O asemenea soluție este, de altfel, conformă, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 57 din concluzii, cu principiile securității juridice și protecției încrederii legitime.
- 47 Prin urmare, nu se poate reproșa Tribunalului că a considerat, la punctul 38 din hotărârea atacată, că Cactus nu era obligată să precizeze produsele sau tipurile de produse vizate de activitatea de comerț cu amănuntul.
- 48 Astfel, din analiza Hotărârii IP Translator, astfel cum este interpretată de Curte în Hotărârea Brandconcern, precum și a Hotărârii Praktiker Bau reiese că întinderea protecției unei mărci înregistrate înainte de pronunțarea acestor hotărâri, precum marca verbală Cactus, înregistrată la 18 octombrie 2002, și marca figurativă Cactus, înregistrată la 6 aprilie 2001, nu poate fi afectată de jurisprudența rezultată din aceste hotărâri în măsura în care acestea din urmă nu privesc decât noile cereri de înregistrare ca mărci ale Uniunii Europene.
- 49 În sfârșit, în măsura în care articolul 28 alineatul (8) din Regulamentul nr. 207/2009, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (UE) nr. 2015/2424 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 decembrie 2015 (JO 2015, L 341, p. 21), prevede o dispoziție tranzitorie care permite titularilor mărcilor Uniunii Europene solicitate anterior datei de 22 iunie 2012 și înregistrate pentru întregul titlu al unei clase din Clasificarea de la Nisa să declare, anterior datei de 24 septembrie 2016, că intenția lor la data depunerii cererii era de a solicita protecția altor produse sau servicii decât cele care țin de sensul literal al titlului respectiv, dar care figurează pe lista alfabetică a acestei clase, este suficient să se arate că această dispoziție nu era aplicabilă la data deciziei în litigiu.

- 50 Din considerațiile care precedă rezultă că Tribunalul nu a săvârșit nicio eroare de drept atunci când a statuat că, pentru mărcile anterioare în cauză, indicația din titlul clasei 35, în sensul Aranjamentului de la Nisa, acoperă toate serviciile din această clasă, inclusiv serviciile care constau în vânzarea cu amănuntul de produse.
- 51 Primul motiv al recursului trebuie, așadar, să fie respins ca neîntemeiat.

Cu privire la al doilea motiv

Argumentele părților

- 52 Prin intermediul celui de al doilea motiv de recurs al său, EUIPO susține că Tribunalul a încălcat articolul 42 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009 coroborat cu articolul 15 alineatul (1) al doilea paragraf litera (a) din acesta, întrucât a considerat că utilizarea, fără elementul verbal „Cactus”, doar a elementului figurativ al mărcii anterioare, și anume cactusul stilizat, echivala cu o utilizare „sub o formă care diferă prin elemente care nu alterează caracterul distinctiv al mărcii în forma în care aceasta a fost înregistrată”, în sensul acestei din urmă dispoziții.
- 53 EUIPO arată că această considerație este afectată de patru erori de drept.
- 54 Tribunalul ar fi săvârșit o primă eroare de drept atunci când a considerat că logoul stilizat al unui cactus era „în esență echivalent” cu forma sub care a fost înregistrată marca complexă. Astfel, nu ar fi verificat dacă elementul verbal „Cactus”, care fusese omis în versiunea abreviată a mărcii figurative anterioare, posedă un caracter distinctiv intrinsec în privința „plante[lor] și flori[lor] naturale, semințe[lor]” sau dacă acest element verbal era, având în vedere dimensiunea și poziția sa în cadrul formei înregistrate a mărcii anterioare, neglijabil sau, dimpotrivă, susceptibil să atragă atenția consumatorului și să fie memorat ca semn care identifică în sine originea comercială a produselor.
- 55 A doua eroare invocată ar rezulta din aceea că Tribunalul ar fi dedus echivalența mărcilor, astfel cum sunt utilizate și cum au fost înregistrate, din simpla echivalență semantică a elementelor lor verbale și figurative, fără a efectua o analiză globală a echivalenței semnelor care necesită o analiză a diferențelor vizuale și eventual fonetice care sunt susceptibile să distingă forma în care marca anterioară a fost înregistrată de cea sub care această marcă a fost utilizată.
- 56 A treia eroare reproșată Tribunalului ar ține de faptul că acesta și-ar fi întemeiat implicit constatarea privind echivalența dintre cactusul stilizat și forma sub care marca complexă a fost înregistrată pe cunoștințele prealabile pe care consumatorii le pot avea despre aceasta din urmă. Fără aceste cunoștințe prealabile, consumatorii nu ar avea niciun motiv să presupună că acel cactus stilizat este un element al unei mărci complexe al cărei al doilea element este în mod necesar cuvântul „Cactus”.
- 57 În sfârșit, a patra eroare a Tribunalului ar fi fost de a ignora că alterarea caracterului distinctiv al mărcii complexe anterioare trebuie examinată prin prisma percepției consumatorilor europeni, iar nu doar a consumatorilor luxemburghezi. Dacă ar fi fost luată în considerare percepția consumatorilor europeni, Tribunalul ar fi trebuit să concluzioneze că, pentru o parte importantă a publicului relevant, cactusul stilizat nu poate fi asimilat cuvântului „cactus” sau mărcii complexe anterioare în ansamblul său, întrucât termenul echivalent în limbile oficiale ale Uniunii, precum „cacto”, „kaktus”, „kaktusas”, „kaktuzs”, „κάκτος” ar avea o ortografie și o pronunție diferite.
- 58 Cactus arată, cu titlu principal, că al doilea motiv trebuie considerat inadmisibil întrucât EUIPO solicită Curții, în realitate, să reexamineze elemente de fapt, în scopul de a substitui analiza Tribunalului cu propria analiză.
- 59 Cu titlu subsidiar, Cactus consideră că susținerile EUIPO nu sunt întemeiate.

Aprecierea Curții

- 60 Conform articolului 256 alineatul (1) TFUE și articolului 58 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, recursul se limitează la chestiuni de drept. Astfel, Tribunalul este singurul competent să constate și să aprecieze faptele pertinente, precum și să aprecieze elementele de probă. Constatarea acestor fapte și aprecierea acestor elemente de probă nu constituie, așadar, cu excepția cazului denaturării acestora, o chestiune de drept supusă ca atare controlului Curții în cadrul unui recurs (Hotărârea din 12 iulie 2012, *Smart Technologies/OAPI*, C-311/11 P, EU:C:2012:460, punctul 52 și jurisprudența citată).
- 61 În ceea ce privește a treia eroare invocată, prin care EUIPO reproșează Tribunalului că și-a întemeiat constatarea privind caracterul echivalent al semnelor pe pretensele cunoștințe prealabile pe care consumatorii le-ar avea despre semn, astfel cum a fost înregistrat, trebuie subliniat că constatările referitoare la atenția, la percepția sau la atitudinea publicului relevant sunt aprecieri de fapt (a se vedea în acest sens Hotărârea din 12 iulie 2012, *Smart Technologies/OAPI*, C-311/11 P, EU:C:2012:460, punctul 51 și jurisprudența citată).
- 62 În ceea ce privește a patra eroare invocată, prin care EUIPO reproșează Tribunalului că nu a examinat eventuala alterare a caracterului distinctiv al mărcii figurative anterioare decât prin prisma percepției consumatorilor luxemburghezi, iar nu prin prisma percepției consumatorilor europeni în general, este necesar să se arate, din motive identice cu cele enunțate la punctul precedent al prezentei hotărâri, că considerațiile criticate sunt de natură factuală și nu revine Curții sarcina a le aprecia decât în ipoteza unei denaturări a faptelor, care nu este invocată în speță.
- 63 Prin urmare, al doilea motiv trebuie respins ca inadmisibil întrucât privește definiția publicului relevant și percepția acestuia privind marca figurativă anterioară.
- 64 În schimb, al doilea motiv este admisibil întrucât privește, prin prima și prin a doua eroare susținută, criteriile prin prisma cărora trebuie apreciată utilizarea serioasă a unei mărci sub o formă abreviată. Astfel, contrar celor susținute de Cactus, determinarea criteriilor care trebuie utilizate pentru aprecierea globală a echivalenței semnelor din punctul de vedere al caracterului lor distinctiv este o chestiune de drept care ține de competența Curții.
- 65 În această privință, Curtea a precizat deja că rezultă în mod direct din dispozițiile articolului 15 alineatul (1) al doilea paragraf litera (a) din Regulamentul nr. 207/2009 că utilizarea mărcii sub o formă care diferă de cea în care aceasta a fost înregistrată este considerată o utilizare în sensul primului paragraf al acestui articol cu condiția să nu se altereze caracterul distinctiv al mărcii în forma în care aceasta a fost înregistrată (Hotărârea din 18 iulie 2013, *Specsavers International Healthcare* și alții, C-252/12, EU:C:2013:497, punctul 21).
- 66 Trebuie arătat că prin faptul că nu impune o conformitate strictă între forma utilizată în comerț și cea în care marca a fost înregistrată, articolul 15 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 207/2009 vizează să permită titularului acesteia din urmă să aducă semnelor, cu ocazia exploatarea sale comerciale, variațiile care, fără să îi modifice caracterul distinctiv, permit adaptarea mai bună a acestuia la cerințele de comercializare și de promovare a produselor sau serviciilor în cauză (a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 iulie 2013, *Specsavers International Healthcare* și alții, C-252/12, EU:C:2013:497, punctul 29).
- 67 În consecință, condiția privind „utilizare[a] serioasă”, în sensul articolului 15 alineatul (1) al doilea paragraf litera (a) din același regulament, este îndeplinită chiar atunci când este utilizat doar elementul figurativ al unei mărci complexe, atâ timp cât caracterul distinctiv al mărcii respective, astfel cum este înregistrată, nu este alterat.

- 68 În ceea ce privește prima eroare invocată, EUIPO nu poate reproșa Tribunalului că nu a verificat în ce măsură partea omisă, și anume elementul verbal „Cactus”, posedă un caracter distinctiv și era importantă în cadrul percepției semnului în ansamblul său, în condițiile în care Tribunalul a comparat în mod corect semnul respectiv, astfel cum este utilizat în forma sa abreviată, cu același semn, astfel cum a fost înregistrat.
- 69 Astfel, la punctul 61 din hotărârea atacată, Tribunalul a constatat, fără ca acest lucru să fie contestat de EUIPO în cadrul prezentului recurs, că cele două elemente care compun marca figurativă anterioară, și anume un cactus stilizat și elementul verbal „Cactus”, redau, fiecare în forma proprie, același conținut semantic. Or, din această constatare rezultă că Tribunalul a apreciat că elementul verbal „Cactus” nu poate fi considerat ca posedând un caracter distinctiv diferit de cel al cactusului stilizat și că lipsa acestui element verbal în versiunea abreviată a mărcii figurative anterioare nu este suficient de importantă în cadrul percepției acestei mărci în ansamblul său pentru a altera caracterul său definitiv.
- 70 În ceea ce privește a doua eroare invocată, trebuie arătat, la fel ca avocatul general la punctul 81 din concluzii, că Tribunalul a procedat în mod corect la o apreciere globală a echivalenței dintre semnul utilizat sub forma abreviată, doar cactusul stilizat, și semnul protejat de marca figurativă anterioară, cactusul stilizat însoțit de elementul verbal „Cactus”. În această privință, este necesar să se arate, pe de o parte, că, contrar celor susținute de EUIPO, Tribunalul a efectuat o comparație vizuală, indicând că reprezentarea cactusului stilizat era aceeași în cele două semne. Pe de altă parte, o comparație fonetică explicită a semnelor respective ar fi fost superfluă, întrucât Tribunalul a constatat că cele două elemente ale mărcii figurative anterioare aveau același conținut semantic. Prin urmare, este necesar să se considere că Tribunalul a putut, fără a încălca articolul 15 alineatul (1) al doilea paragraf litera (a) din Regulamentul nr. 207/2009, să se limiteze, la punctul 61 din hotărârea atacată, la o analiză privind echivalența semnelor în cauză pe plan vizual și conceptual.
- 71 În consecință, al doilea motiv trebuie respins ca fiind nefondat în măsura în care privește criteriile prin prisma cărora trebuie interpretată echivalența semnelor în cauză pentru dovedirea utilizării serioase.
- 72 Prin urmare, al doilea motiv trebuie respins în parte ca inadmisibil și în parte ca neîntemeiat.
- 73 Având în vedere ansamblul elementelor care precedă, recursul trebuie respins în totalitate.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 74 Potrivit articolului 138 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) din acesta, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât Cactus a solicitat obligarea EUIPO la plata cheltuielilor de judecată, iar acesta a căzut în pretenții, se impune obligarea acestuia la plata cheltuielilor de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară și hotărăște:

1) Respinge recursul.

2) Obligă Oficiul Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală (EUIPO) la plata cheltuielilor de judecată.

Semnături